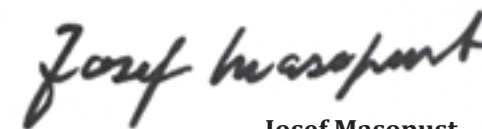

Mojmír Staško

ELEGÁN V KOPAČKÁCH

Futbalové zákruty Titusa Buberníka

„Pokiaľ mám povedať názor na Titusa, tak podľa mňa to bol jeden z najlepších slovenských hráčov, hráčov ČH Bratislava i československej reprezentácie. Bol obetavý, stále predviedol dobrý výkon. Jeho hra hlavou i technické schopnosti ho stavali do prvého radu... Sú hráči, ktorí hrajú na pohľad nepekne, tvrdo, ale ich hra splní účel. A aj takí, ktorí hrajú pekne, ale nie účelne. Titus mal v sebe eleganciu i účel. Vedel krásne spracovať loptu a prihrať do uličky. Práve jeho elegancia a účel mi navždy ostanú v spomienkach. Určite si zaslúži aj knižnú spomienku, pretože prispel k tomu, že náš futbal, reprezentácia malého štátika, dokázal zamotať hlavu mnohým väčším nielen na európskej scéne.“

Josef Masopust,
držiteľ Zlatej lopty za rok 1962
a spoluhráč Titusa Buberníka v reprezentácii

FUTBALOVÉ ZAČIATKY

Volám sa Titus...

Narodil sa v Pustých Úľanoch, dedine, ktorá je vzdialená štrnásť kilometrov od Galanty, pätnásť od Senca, dvadsať od Trnavy a tridsaťpäť od Bratislavy – v rodine Jozefa a Anny Buberníkových ako posledný zo štyroch súrodencov. Pravda, dedina sa vtedy volala Fedýmeš. „Narodil som sa po deväťročnom odmlčaní,“ smeje sa Titus Buberník, ktorý sa narodil 12. októbra 1933. „Sestra Emília bola odo mňa o dvanásť rokov staršia, brat Rudolf o jedenásť, druhý brat Jozef o deväť rokov.“

Dostal meno Titus. „Vždy som sa matky pýtal na to, ako na to prišla. Najmä na dedine vyvolávalo rozru-
ch. Povedala mi, že keď bola v po-
žehnanom stave, tak bola v kostole
a zažila tam neskutočne krásnu kázeň. O svätom Titusovi, biskupovi. Tak ju to dojalo,
že sa rozhodla dať mi takéto meno. Na dedine to vyvolávalo úšklabky, vraj, čo je to
za meno. Ja som s ním ale nikdy nemal problém. Medzi chlapcami mi aj tak nevraveli
Titus, mal som prezývku Bubo. Na tú som počúval viac. Až dovtedy, kým, to som už
hral v Červenej Hviezde Bratislava, neprišiel do mužstva jeden nový hráč a predstavil
sa. Titus. Pozerám naňho – čo si robíš zo mňa srandu? Ešte si tu deň aj s cestou a už
si zo mňa robíš srandu? Nie, ja som naozaj Titus. Ukáž občiansky preukaz! – vravím.
Vytiahol ho a tam stálo Titus Zuzák. Ozaj sa tak volal... Trochu hral za áčko, inak robil
kapitána v béčku ČH. Pochádzal z Rače a doteraz sa stretávame na kartárskej partii.“

Malý Titus so sestrou Emou.

Meno Titus dnes v kalendári nie je. „Bolo. Meniny som mal vždy 4. januára. Ale niekedy v roku 1960 sa Titus z kalendára vytratil. Práve na ten deň prischla oslava kubánskej revolúcie a Fidela Castra...“

Vrátené lodné lístky

Rodina Buberníkovcov sa prebýjala ťažko, otec musel ísť aj na zárobky do Francúzska. Uvažovali aj o plavbe do Amerike, ba mali už aj kúpené lodné lístky, ktoré im poslal mamin bratranec z Clevelandu a ktoré v poslednej chvíli vrátili. „To bolo ešte pred mojím narodením. Matka o vystáhaní nechcela ani počuť. Ak by chcela, narodil by som sa asi niekde v Kanade.“ Narodil sa na Slovensku a rodina Buberníkových sa posunula inde. „Mal som rok a dva mesiace, keď sme v roku 1935 prišli do Bratislavy. Otec bol vyučený obuvník. Na dedine ale nebola možnosť, aby si niečo reálne zarobil. Ľudia nemali peniaze, a tak sa najčastejšie obuv opravovala na dobré slovo. Našiel si prácu v Bratislave, a tak sme sa sťahovali. S malou prestávkou, keď sme sa na sklonku vojny

ocitli v Báhoni a keď som hral tri roky v Košiciach a dva v rakúskom Linzi, som strávil celý život v Bratislave.“

Za vojny pričuchol k väčšiemu futbalu, samozrejme, len ako divák. „S otcom som chodil na futbal, pamätám si, ako sme vyhrali nad Nemeckom a Jozef Luknár dal gól. Veľmi som ho obdivoval, rovnako ako Viktora Tegelhoffa či Jána Arpáša. Výborne chytal Dodo Reimann, nenapadlo by mi, že s ním budem mať osobnú futbalovú skúsenosť. V tom čase patrila k našim futbalovým vzorom. Keď sa nám na ulici niečo podarilo, hovorili sme si, aha, spravil som to ako Arpáš!“

Báhoň na konci vojny? Otcova dobrá predtucha. Buberníkovci bývali na dohľad rafinérie Apollo, každý deň ju cítili v nose. V štyridsiatomštvrtom však

nad ňou prelietali lietadlá nižšie a nižšie. A raz, keď sa nad ňou ocitlo jedno cudzie, rozštekalo sa zo strechy riaditeľstva železníc protilietadlový guľomet. Pre Jozefa Buberníka to bol jasný signál. Dnes je tu jedno lietadlo, zajtra ich môže priletieť päťdesiat. Radšej presťahoval rodinu na vidiek do Báhoňa. Mal pravdu – 16. júna 1944 počas náletu spojeneckých lietadiel bolo zničených 80% rafinérky, zahynulo 74 zamestnancov, poškodený bol aj bratislavský prístav a aj domy v bratislavskom Starom Meste...

Tu už vedel – chce byť futbalistom!

Futbalové začiatky

S futbalom začínal na ulici. „Mal som šťastie, že sme bývali v Dornkappli, teda na Trnávke, potom na Trnavskom mýte, bývali sme v tej budove oproti Tržnici. Bol tam obrovský dvor a na ňom sme kopali do lopty. Môj vzťah k športu sa ale najviac formoval na Jakubovom námestí, teda v centre Bratislavy. Bývali sme v jednom služobnom byte v tzv. finančných domoch, ktoré ubytovávali pracovníkov ministerstva financií. Otec tam išiel robiť domovníka, a tak sme sa sťahovali tam. Tam sa začal výrazne formovať môj vzťah k futbalu a športu celkovo. Naháňali sme loptu, robili sme atletiku. Aj skok so žrdou – narobili sme si žrdky a skákali jedna radosť. Hrali sme basketbal, volejbal, ba na istý čas nás chytil aj box! Bolo nás tam niekoľko jedenásť až trinásťročných chlapcov s enormným záujmom o šport, venovali sme sa mu od rána do večera. Nezaobišlo sa to bez zranení, ja som si tam dvakrát zlomil nohu,“ hovorí Titus Buberník, ktorý práve v tom čase získal prezývku Bubo, odvodenú od priezviska.

Na „Jakubáku“ sa vo veľkom darilo „soritasu“. Nebol to pravý futbal, nik nevedel, odkiaľ prišiel, kto ho vymyslel a prečo má takéto názov. Hralo sa jeden proti jednému, častejšie dvojica proti dvojici, na jeden dotyk, na malé brány a s menšou loptou ako bola tá futbalová. S tenisovou loptičkou sa zas kopalo do malých pivničných okienok – kto trafil najčastejšie, bol najlepší. „Policajtom sa to nie stále páčilo, museli sme sa mať pred nimi na pozore. Raz jeden z nich drapol mňa. Viedol ma asi 300 metrov za ucho, kráčal som ako baletka. Odovzdal ma otcovi, ktorý mi vylepil riadnu facku. Jedinú v živote.“

Práve na Jakubovom námestí Titusa Buberníka aj prvýkrát v živote zlanárili. „Mal som tam dvoch kamarátov, Milana Bobíka a Mira Cibulku, ktorí v roku 1946 hrávali za dorast ŠK Bratislava. Hrával som s nimi na ulici a títo dvaja ma začali volať, aby som sa pridal k nim a išiel sa ukázať na ŠK. Vtedy ich trénoval Karol Bučko. V utorok som s nimi išiel, v nedeľu hrali žiaci priateľský zápas proti saleziánom. Tak som sa dostal do ešky... Dovtedy som akurát chodil na ŠK dvakrát do týždňa zbierať lopty, len

Počas prázdnin.

aby som si mohol kopnúť do normálnej, pretože na Jakubáku sme samozrejme kopali do gumenej alebo sme hrali s tenisovou loptičkou.“

Na prvý majstrovský zápas nezabudne. On ho totiž neodohral. „*Mal som štrnásť rokov, išli sme hrať do Trnavy. Hralo sa v nedeľu, niekoľko dní som nemyslel na nič iné. Zo soboty na nedeľu som ani oka nezažmúril, nevedel som zaspať od vzrušenia. V nedeľu som ani neobedoval, utekal som na Hlavnú stanicu, pretože do Trnavy sa išlo vlakom. Nakoniec bezo mňa...*“ Bol koniec augusta 1946 a v Bratislave boli oslavy 2. výročia SNP. Všade bola hromada ľudí, veľa sa ich natlačilo aj do trolejbusu, ktorý s príznačne otvorenými dverami smeroval na Hlavnú stanicu. Spoluhrač Ďuso Varga čakal na ďalšej zastávke, keď nastúpil, spýtal sa Buberníka, či aj on čakal tak dlho. „*Trolejbus vraj cestou zrazil nejakého hekáča, vysvetľoval som mu nahlas. Dúfam, že zmeškáme vlak! – zahundral som. Hekáč, tak volali ľudia policajtov. Až neskôr som si uvedomil, že v tom trolejbuse sa vezie veľa kolegov toho zrazeného hekáča. Oni ma počuli a jeden z nich ma okamžite schmatol. Ako to vravíš, hekáči? Vystupovať, vystupovať, chlapče! Vytiahli ma von, držali za ucho a viedli na najbližšiu policajnú stanicu na Vajnorskej ulici. Cestou sme stretli ďalšieho môjho spoluhrača, opýtal sa ma, či nejdem do Trnavy. V hrdle som mal hrču, ani som nevedel odpovedať. Darmo som policajtom vysvetľoval, že sa ponáhľam, že ma čaká zápas v Trnave a že som to tak s tým hekáčom nemyslel. Ešte som aj dostal facku. Vytiahli cestovný poriadok, vraj do večera ešte pôjde vlakov dost. Nepopustili, spísali so mnou zápisnicu, v ktorej stálo, že som urazil verejného činiteľa. Nič nepomohlo... Tu budeš až do večera! Aj som bol, prvého majstrovského zápasu, na ktorý som sa tak tešil, som sa v ten deň nedočkal. Až večer o siedmej po mňa prišiel na tú stanicu otec a zvyšok večera som preplakal. Boli to vlastne moje prvé slzy na ceste k futbalovej kariére...*“

Keď po rokoch bilancoval svoju futbalovú kariéru, v rozhovore s bardom slovenskej športovej žurnalistiky Jankom Novákom sa zasmial: „*Hral som takmer všade, na všetkých kontinentoch. Nebol som v Austrálii a nedostal som sa do Trnavy...*“

Dorasteneckí majstri

Cez žiacke kategórie sa v ŠK Bratislava dostal k dorasteneckým, dvakrát (1950, 1951) si vychutnal titul dorasteneckého majstra ČSR. „*Mali sme skutočne kvalitný káder, vysokým rozdielom sme porážali i dobré české a moravské družstvá. Chytával za nás Jožo Olša, ktorý neskôr hrával hokej, v kádri boli Bohdan Ujváry, Nándor Hasoň, Milan Balážik, Dežo Cimra, Igor Fillo, Ivan Benko, Július Kováč...* Potom prišlo nariadenie ČSSTV o tom, že hrať môžete za tých, u ktorých študujete alebo u ktorých ste zamestnaní. Bol to obrovský nezmysel, ktorý mal za následok akurát to, že sa mládežnícke družstvá porozpúšťali. Bolo to však obdobie veľmi čudných reforiem, šport riadili ľudia, ktorí mu nerozumeli. Na štadiónoch sa poobjavovali heslá Čo športovec,

ŠK Bratislava – dorastenecký majster ČSR v roku 1949. Titus Buberník v podrepe vpravo.

to úderník alebo Prvý v práci, prvý v boji... Ja som potom hrával za školu, II. gymnázium na Grosslingovej ulici, futbal a basketbal, reprezentoval som aj v hádzanej a atletike, kde som oštepom hádzal 45 – 46 metrov, čo bol slušný výkon. Mal som šťastie, že som sa ocitol práve v takej škole. Riaditeľom bol profesor Baláž, ktorý mal mimoriadny vzťah k športu. Do profesorského zboru dotiahol telocvikára Čvíkotu, športového zanietenca, repatrianta z Maďarska, s ktorým sústredili do jednej triedy športovo založených žiakov. Ocitol sa v nej mnoho zaujímavých mien. Futbalisti Ivan Benko, Gusto Mráz, Tomáš Nitka, ja, atlét Ernest Popluhár, plavec Juraj Gerthoffer, hokejista Breťo Guryča, basketbalista Milan Kadlečík... Niekedy, keď sme boli rozlietani po súťažiach a pretekoch, mala triedna v na vyučovaní štyroch žiakov – nešportovcov. Tí však boli výbornými študentmi, mali samé jednotky a vylepšovali celej triede dobrý študijný priemer. My ostatní sme mohli športovať... Veľa mi dal najmä basketbal. Pomohol mi pri získavaní výskoku, pri orientácii, pri návykoch potrebných pre dribling. Vyplatil sa mi v neskorších rokoch, vďaka návykom z basketbalu som bol mnohokrát vo vzduchu prvý pri lopte.“

Basketbal hral na úrovni, v roku 1952 sa dokonca v družstve výberu Západoslovenského kraja tešil z titulu majstra republiky po víťazstve nad výberom Juhomoravského kraja na čele s neskôr slávnymi brnenskými basketbalistami Bobrovským a Vykydalom. „*Priznám sa, že som mal možno lepšie predpoklady vyniknúť v basket-*

V zostave ČSR „B“ pred súbojom s bēčkom Maďarska, ktorý skončil víťazstvom našich južných susedov (1:3). Titus Buberník šiesty zľava.

bale. V doraste som sa vytiahol o trinásť centimetrov. Vo futbale som síce mal výhodu vďaka svojmu výskoku pri hlavičkových súbojoch, ale s loptou na nohe zas nevýhodu, keď som sa porovnal s takým technikom, ako bol Bogdan Ujvári. Ten mal neskutočnú lavičku! Ja som pripadal ľuďom ťažkopádny. Vyzeral som ako taký skaderuka – skadenoha, divákovi som sa v tom čase nepáčil. Ved' som aj počúval, že z toho poriadny futbalista nikdy nebude! Aj napriek tomu som dokázal, že keď sa chce, tak sa to dá...“ Za Energiu Bratislava hral hádzanú v II. lige. „Atletika mi zas dala do rúk silu, rovnako ako hádzaná. Auty som hádzal až do šestnástky, loptu som dohodil na vzdialenosť 35 metrov. Pokiaľ ide o futbal, začalo sa to teda vyvíjať tak, že som hrával za školu po kadejakých školských turnajoch. Bolo to aj na niečo dobré, lebo do vtedajšieho ŠK, potom už Sokola NV Bratislava, predchodcu Slovana, sa z dorasteneckých kategórií prestupovalo ťažko. Nakoniec, boli trikrát majstrami Československa, doznievala tam jedna silná éra, ktorú predstavovali takí hráči ako Arpáš, Tegelhoff, Reimann, Chodák, Vičan, Baláž, Šimanský a ďalší. Mali strašne silný káder, nemali v Československu konkurenta a bolo takmer nemožné sa tam dostať. A tak sme sa rozutekali po Slovensku...“

Titus Buberník sa posunul do Kabla Bratislava. „Dotiahol ma tam funkcionár Rudolf Tomášek. Bral som to ako dobrú príležitosť, mohol som veľa odkukať od kvalitných futbalistov. Od Šebestu, Podušela, Trochtovcov, Šancu, Kvasnicu, Bródyho... Mal som zároveň istotu, že budem hrať najvyššiu slovenskú súťaž a zároveň záruku

kvalitných tréningov, ved' Kablo trénoval Dežo Linder a po prepustení z väzenia legendárny Jim Šťastný. V Kable som odohral asi rok, ale popritom som hrával aj za juniorov Slovenska. Išlo o rôzne výberové zápasy, ktoré sa hrali buď tam, kde boli hody alebo tam, kde sa oslavoval 1. máj či iný sviatok. Neboli to ale pravidelné zápasy, nešlo o nič organizované.“

V Košiciach

Nasledoval ďalší prestup, v roku 1953, keď mal Titus Buberník devätnásť rokov. „V tom juniorskom výbere Slovenska bolo aj pár chlapcov z Košíc, ktorých tam stále sprevádzal vedúci. Volali sme ho Joži – báči, volal sa Jozef Leško. Ten videl, ako hrám a že si aj dobre rozumiem s chlapcami od nich, tak ma začal nahovárať. Vraj, nechcel by si prísť do Košíc? Máme mladý tím, začínajú v ňom hrať aj tvoji spoluhráči z výberu Slovenska, Pintér, Felszeghy, Schwarz, Kánássy... Rozhodol som sa, že idem. Do Košíc som išiel v polovici súťaže, ktorá sa vtedy hrala systémom jar – jeseň. Jej druhú časť som už odohral v košickom drese.“

Dvadsiatku už oslavoval v Košiciach. Aj východ vtedy zachytila ďalšia reorganizácia futbalových súťaží. V Prahe sa rozhodlo, že každý odbor resp. každé odvetvie v ČSR musí mať zástupcu na istom stupni súťaží. V roku 1952 tak vznikol TJ Spartak VSS Košice, ktoré prevzal žlté – modré farby, tak príznačné pre predchodcu v podobe Jednoty Košice. Reorganizácia bola krutá, mimo najvyššej súťaže sa ocitli aj dobre umiestnení z ročníka 1952 (hralo sa systémom jar – jeseň): tretí Ingstav Teplice, piaty Kovo Trnava, siedma Slovana Žilina, ôsmy ATK Praha a deviate Vítkovické železáreny. „Nerozhodovali výsledky, ale to, či strojárstvo má nejaké mužstvo, ktoré by malo hrať tam a tam. Rovnako hutníctvo, baníci, polícia, armáda... A tak sa Spartak VSS Košice dostal do druhej celoštátnej ligy, hoci na to až takú kvalitu nemal. Bola to pritom kvalitná súťaž, hrala v nej Trnava, Brno, Vítkovice, Žilina, Olomouc či Zlín, ktorý akurát v tom čase premenovali na Gottwaldov... V ročníku 1953 skončil Spartak VSS vo svojej súťaži štvrtý, hoci v čase, keď som prišiel, bol v pásme zostupu. Mne osobne však hra išla, dával som góly a aj tie mužstvu pomáhali. Skončili sme na 4. mieste, hoci vtedy bol taký systém, že ani to nám zotrvanie v súťaži nezaručovalo. Museli sme hrať s Trebišovom z nižšej súťaže, zdolali sme ho. Potom nás čakali derby zápasy s Lokomotívou Košice, ktorá vypadla z najvyššej súťaže a v našej mohla zostať len vtedy, ak by prekonala nás. Na jej ihrisku sme prehrali 0:1, na domácom štadióne na Tyršovom nábreží, kde stál potom hotel Hutník, sme vyhrali 3:1. Lokomotíva tak padla o dve súťaže dole... O rok sme skončili na siedmom mieste. O ďalší sme však už túto súťaž vyhrali s pomerne veľkým náskokom piatich bodov pred Olomoucom a Trenčínom. Druholigové zápasy sme hrali na Tyršovom nábreží, to bola taká škarová plocha. V poslednom ročníku

sme prešli na ďalší štadión na Solovjevovej.“

Kuriozitou bolo, že za Spartak VSS hral aj basketbalovú ligu, aj futbalovú. V prvom prípade v nedeľu dopoludnia, v druhom popoludní... V tomto období sa Titus Buberník dočkal prvých reprezentačných pozvánok do juniorského tímu ČSR a do béčka ČSR, v ktorom odohral celkovo osem zápasov a strelil sedem gólov. Unikátna bola hneď prvá nominácia do juniorského tímu v roku 1953 na zápas proti NDR v Karl – Marx – Stadte, súčasnom Chemnitzi. „Mal som vtedy dvadsať rokov, keď ma tréner Pařízek nominoval na spomínaný zápas. Na zraz sme prišli dvadsiati, ale prakticky hneď sa rozšírilo, že pôjdu len šesťnásti. A že štyria sa budú musieť porúčať domov. Situácia sa vyriešila zaujímavým spôsobom. Jednotné obleky sme dostávali v Prahe na Kozím plácku, tamojší hospodár nás vyvolával po jednom. Menovite. Ostali sme už len piati, ktorí nemali oblek, pokukávali sme po sebe. Buberník! – zakričal, tak som si išiel po oblek a to bolo potvrdenie nominácie. Či teda o nej vlastne rozhodol hospodár alebo mu dali do rúk nejaký zoznam, to už veru neviem. Štyria ostali doma, medzi nimi bol i neskorší vychýrený strelec Ladislav Přáda...“ V drese B – tímu ČSR debutoval v Prahe proti Maďarsku, ktorý síce skončil prehrou 1:3, ale istou útechou pre Titusa Buberníka bolo to, že jediný gól svojho tímu dal on.

Pri pokuse o center v drese Košíc v zápase proti ÚDA Praha, predchodkyni pražskej Dukly. Spoznávate mladého Masopusta? Na snímke za Titusom Buberníkom.

Medzi elitou

V roku 1956, štyri roky po svojom vzniku, sa Spartak VSS dočkal ligovej premiéry. Dopadla na jednotku, so silnou pražskou Duklou doma Košičania remizovali 2:2. Pripomeňme si, že Spartak VSS nastúpil na svoj historický zápas v zostave: Bobok – Czeszciczky, Felszeghy, Labodi – Samuelčík, Skyva – Kánássy, Gajdoš, Polgár, Buberník, Schwarz. „Bol to po mnohých rokoch prvý zápas košického mužstva v lige. Pre Košičanov to bol logicky silný zážitok. Pokiaľ ide o náš štadión, nebol veľký, natlačilo sa tam možno 15 tisíc, možno 20 tisíc ľudí, aj vtedy sa údaje rôznili. Výsledok bol pre nás určite priateľský, ba výborný, pretože Dukla v tom čase niečo znamenala.“

Mužstvo však po jarnej časti ligy skončilo na poslednom mieste. Len malou útechou bolo víťazstvo na Veľkonočnom turnaji v Košiciach, na ktorom sa zišla zaujímavá konkurencia aj zo zahraničia. Spartak VSS zdolal fínsky Turun Toverit Turku 6:0 a poľský Górnik Zabrze 2:1. Idyla v Košiciach netrvala večne. „Nemali sme najlepšie výsledky. Najprv došlo k zmene trénera. Skončil Dodo Steiner, ktorý aj hrával v obrane, aj trénoval. Prišiel tréner z Maďarska. V klube však bol predovšetkým komunikačný problém. Boli v ňom dve skupiny funkcionárov, tá, ktorá pôsobila ešte v Jednote Košice a nastupujúca z VSS. V klube i v Košiciach celkovo vládli dosť čudné pomery. V meste bol aj vplyv Lokomotívy Košice, mnohí by si želali namiesto nás vo vyššej súťaži ju. Ako vravím, najväčším problémom však bola komunikácia vo vnútri Spartaka VSS. To ma dosť znechucovalo, nakoniec som sa vrátil do Bratislavy. Prerušil som štúdium v Košiciach, kde som už začal študovať veterinu – tú som už ani nedokončil. Bol som v 1. ročníku, ale cítil som, že to nie je nič pre mňa. Stačilo, aby ma zobrali do pitevne...“

Keď boli v móde pruhy...

V košickom drese.

Béčko ČSR pred zápasom s Juhosláviou „B“ v roku 1956. Buberník šiesty zľava.

NÁVRAT DO BRATISLAVY

Začalo to Reimannom...

„Vlastne, začalo to jedným zápas v Košiciach, v ktorom sme nastúpili proti ČH Bratislava. Tú vtedy trénoval Dodo Reimann a opýtal sa ma, či by som sa nechcel vrátiť domov a prísť hrať za nich. Slovo dalo slovo, ako som už spomínal, veľkú úlohu pri tom zohrali pomery v Košiciach. Paradoxom bolo, že predposledný zápas za VSS som hral v Košiciach proti ČH Bratislava. To už bolo verejne známe, že odchádzam do Bratislavy. Chcel som sa ukázať v čo najlepšom svetle, aj kvôli rozlúčke s Košicami, aj preto, že som sa chcel predviesť pred budúcnymi spoluhráčmi. Hra mi však vôbec nešla. Prehrali sme 2:3 a mne sa nedarilo, čo ako som sa snažil. Diváci si to samozrejme vysvetľovali úplne inak, vo veľkom pískali...“ Potom prišiel odchod. „Nastúpil som na základnú vojenskú službu, stal som sa hráčom Červenej Hviezdy a zotrval tam, od roku 1956 do roku 1968, takmer trinásť rokov.“

Titus Buberník bol vlastne len dôkazom vtedajších trendov, keď hráči do ČH Bratislava nielen rukovali, ale v nej aj radi ostávali. Pokiaľ ide o spomínanú ligovú sezónu 1956, ktorá sa hrala systémom jar – jeseň, majstrom sa suverénne, s päťbodovým náskokom pred Slovanom Bratislava, stala Dukla Praha. Tretie miesto patrilo Spartaku Praha Sokolovo, teda nasilu premenovanej Sparte. Štvrtý Baník Ostrava a piata ČH Bratislava získali zhodne 25 bodov, za Duklou zaostali o sedem bodov. Spartak VSS Košice aj vinou vnútorných rozporov skončil na poslednom 12. mieste a spolu s Dynamom Žilina sa zo súťaže porúchal. „Keď som odchádzal z Košíc, Spartak VSS bol na 10. mieste. Na jeseň však už poprehrával viac zápasov a skončil na vypadávajúcom mieste. Živo si spomínam na zápas, v ktorom som už v drese ČH Bratislava nastúpil v Košiciach. Vyhrali sme 2:1. Košickí diváci mi nevedeli zabudnúť, že som vraj ich klub zradil a celý čas mi vykrikovali: Judáš! Judáš! Po zápase, keďže Košice prehrali, sa to ešte stupňovalo, to už kričal každý. Našťastie, mne osobne to nejako neprekážalo, bol som na to pripravený a obrnený.“

Október 1957, zápas ČH Bratislava – Dukla Praha a jediný gól zápasu. Buberník prekonal brankára Pavliša z pokutového kopu.

Bez úľav!

Do ČH vhuol 186 centimetrov vysoký a štíhly útočník, ktorého preto zdobila už polozabudnutá prezývka Viržinka, gólovo. Hlavičkou skóroval už pri svojom debute v drese ČH v Prievidzi (8:1), gól dal aj v lige v Kladne (1:2), kde prekonal brankára súpera dokonca už v 1. minúte! „Presnejšie, uplynulo tridsať sekúnd. Hral som typického stredného útočníka a stredný obranca domácich Linhart, ktorý patril k najväčším brúskam v lige, sa mi za to potom pomstil. Najprv ma začal slovne upozorňovať, vraj sa mu tam viac nemám motať, potom ma zasahoval, ako sa len dalo. Nakoniec som predsa radšej zutekal na krídlo... Neskôr som sa s ním bližšie zoznámil v reprezentačnom B – mužstve ČSR a zistil som, že takto hrá vlastne proti každému. V zápase jednoducho nepoznal brata. V každom prípade, debutoval som pozitívne. S gólom... V tom čase sa už začalo tvoriť to v neskorších rokoch tak výborné mužstvo ČH, hoci na úvod došlo k zmene trénera. Doda Reimanna po niekoľkých prehratých zápasoch a hlavne po debakli 1:6 s Duklou nahradil na niekoľko zápasov Božin Laskov,“ hovorí Titus Buberník.

Pokiaľ ide o ZVS resp. tzv. prijímač, úľav sa Titus Buberník nedomákal. „Hneď nám bolo povedané, že nebudú. Nastúpili sme v októbri 1956 do kasárni U dvoch

levov, niekedy to boli kasárne Pohraničnej stráže. Z futbalistov sme nastúpili traja, ja, Gusto Mráz a Pali Molnár. Narukovali sme v ten istý deň. Neodpustili nám nič. Dopoludnia sme mali vojenský výcvik a že bol poriadny! Nesmeli sme si ani sadnúť, celý čas nás prehánali. Niektorí dôstojníci, hlavne z Čiech, nám poriadne dávali do tela. Aj naschvál. Vedeli, že hráme futbal, tak nám to osladzovali. ‘U mne se nebudete ulějvat,’ to sme počuli najčastejšie. Dostávali sme dvakrát také dávky ako ostatní... Samé poklusom, vľavo bok, vpravo bok, k nohe zbraň, na plece zbraň! Popoludní po nás musel prísť starší spoluhráč, pretože ako nováčikovia sme nemohli kasárne opúšťať sami. Odviedol nás na tréning

a po ňom priviedol späť. Našimi sprevádzачmi boli zvyčajne Šimončíč či Kačáni. Pamätám si, že sme rukovali vo štvrtok, v piatok nás už takto viedli na tréning. V sobotu v noci sme ešte mali poplach a nočné cvičenie. V nedeľu sme hrali zápas proti Spartaku Sokolovo, teda Sparte Praha, úradujúcemu majstrovi. Bol na nás zábavný pohľad, hlavy sme mali vystrihané, ale hrali sme ako mladí žrebci. Ja som strelil štyri góly, Pavol Molnár jeden.“ Išlo o jeden zo zápasov, v ktorých bol trénerom ČH Božin Laskov. V prvej štvrthodine dal Titus Buberník dva góly, pražský tím potom využil následnú laxnosť v hre ČH a vyrovnal na 2:2, aby po prestávke pridal Titus Buberník ďalšie dva góly a skóre zápasu na veľavravných 5:2 uzavrel Pavol Molnár. Samozrejme, po zápase sa hovorilo hlavne o štyroch góloch Titusa Buberníka. „Za to, ako sme hrali a aký výsledok sme dosiahli, sme boli odmenení. Mohli sme sa do kasární vrátiť až na druhý deň. U poddôstojníkov to vyvolalo zlú krv, nevedeli sa zmieriť s tým, že môžeme opúšťať kasárne kvôli tréningom a zápasom a ešte sa aj, ako v tomto prípade, nemusíme hneď vrátiť. Dali nám to samozrejme pocítiť pri najbližších výcvikoch. Najmä jeden staršina sa na nás chcel vyburíť. Buzeroval nás pri rozcvikách a raz nám chcel niečo dokázať na jednom pochode na cvičisko v Petržalke. Hovoril, že on je športovec, nie my, že my sme ‘ulejváci’. Museli sme sa obvešať ako vianočné stromčeky, na jednom pleci sme mali chlebník, na druhom plynovú masku, na opasku bodák a lopatku, v ruke puška. Pred Starým mostom sme dostali príkaz poklusom klus, na čelo sa zaradil on sám. Len v uniforme, presvedčený o tom, že nás uštvie. V polovici mosta už niektorí skutočne zaostávali, na petržalskej

Vo vojenskom.

strane nás s ním držalo krok už len zopár. Po dunajskej hrádzi sme už bežali len traja, Gusto Mráz, Paličko Molnár a ja. Dýchali sme mu na chrbát, aby pocítil našu blízkosť. Pri kúpalisku Lido sme už videli, že dýcha rýchlejšie a že by asi bol rád, keby sme to vzdali. Ani náhodou! Keď sme naložili päťku rudým z Prahy, tak zdoláme aj súdruha staršinu! Aby sme ho ešte viac znervózili, počítali sme do taktu – raz, dva, raz, dva. Takto nám to robil práve on pri ranných rozcvičkách. Za Lidom sme ho už predbehli, to už mal fialovú tvár a evidentne bol so silami na konci. Keď sme sa začali vzdialovať, začal kričať: 'Zastaviť, stáť!' Obrátili sme sa a on už ležal na chrbte a lapal po dychu! Uvoľnili sme mu opasok, rozopli kabát, nech sa mu lepšie dýcha. Od toho času sme od neho mali pokoj. Od iných nie... Trvalo to tri mesiace, rukovali sme v októbri 1956 a skončilo to 30. januára 1957, keď nás odvelili do športovej rotý ministerstva vnútra. Tá patrila pod Prahu, boli v nej väčšinou atléti, istý čas tam patrila aj Emil Zátopek. Futbalisti ČH Bratislava vlastne boli takou vysunutou či odlúčenou jednotkou. Po troch mesiacoch drilu, počas ktorých sme ale nastupovali na ligové zápasy, sme si poriadne vydýchli. Mohli sme sa už pohybovať bez sprievodu, a teda normálne trénovať, normálne hrať a predovšetkým, mohli sme byť doma. Viete, to, kde sme, sa nekontrolovalo. A keď prišla kontrola z Prahy, tak sme to už dopredu vedeli a tvárili sme sa, že je všetko tak, ako má byť. V skutočnosti, tí, čo boli z Bratislavy, bývali doma – viacmenej tajne. Tí, čo nepochádzali z Bratislavy, bývali v priestoroch Krajskej správy na Februárke," spomína Titus Buberník. To už bol trénerom ČH Karol Borhy. „Karči – báči prišiel už na posledné dva zápasy sezóny 1956. Už pri nás ostal a dokázal s nami veľké veci...," hovorí Titus Buberník. ČH si už veľmi prilepšiť či pohoršiť nemohla, v danom ročníku skončila na spomínanom 5. mieste. Titus Buberník sa stal najlepším strelcom ČH, vo svojom prvom ročníku v jej drese dal deväť gólov. Vtedy ešte hrával v útoku ČH, kde sa spoliehali na jeho skvelé zakončovanie hlavou. Zanedlho sa to malo zásluhou citu Karola Borhyho zmeniť...

Éra Karola Borhyho

Pristavme sa pri vtedajšom trénerovi ČH, pretože išlo o človeka, ktorý sa výrazne zapísal do histórie nášho futbalu. Karol Borhy (1912 – 1997) mal už v tom čase veľmi solídne meno. „Bol maďarského pôvodu, pochádzal z Budapešti. Na jeho slovenčine to bolo poznať, volal nás klapci. Niekedy sme sa usmievali nad tým, čo rozpráva. Na MS 1954 vo Švajčiarsku bol trénerom československej reprezentácie. Pred pôsobením v ČH trénoval v Nových Zámkoch. Bol veľmi prísny, vyžadoval disciplínu. Hlavne pred zápasmi bol otrasne prísny, po nich sa trochu uvoľnil a vtedy bolo celkom zábavné počúvať tú jeho lámanú slovenčinu, že nás ňou zabáva, si vtedy asi uvedomoval aj on sám. Nejaké úlety za jeho éry neboli povolené, hoci nevravím, že neboli – ale museli

Ťažko na cvičisku, ľahko na bojisku? V ČH to platilo.

byť tajné. Jednoducho, nesmel o tom vedieť," smeje sa po rokoch Titus Buberník.

Jedna typická príhoda: „Bolo to v ročníku 1958/1959, teda v tom, ktorý sme ukončili ako majstri. V poslednom jesennom zápase sme cestovali do Ústí nad Labem, kde na nás čakal tamojší Spartak, nepríjemný nováčik ligy. Do prestávky sme vyhrávali 2:0, po nej strelil Dolfi Scherer tretí gól a zdalo sa, že víťazstvo máme v kapse. Asi sme si to v hlavách chceli – nechtiac uľahčovali a domáci znížili na 2:3. Musím povedať, že nás vtedy veľmi podržal brankár Hlavatý, zvíťazili sme vďaka nemu. Keď sa cestovalo naspäť, samozrejme, chceli sme to osláviť, veď sme sa práve týmto víťazstvom stali jesennými majstrami. Každý mal v batohu nejakú fľašu vína, zabalené boli do dresov... Počkalo sa na to, kým Karči – báči zaspí a keď sme za dverami jeho kupé počuli, že už statočne píli drevo, tak sa tie fľaše vína vyťahovali jedna radost'. Nakoniec sme vyspevovali ako na zábave. Mohli sme, bolo všeobecne známe, že keď Karči – báči spí, nič ho nezobudí. Až v tuneli pred Bratislavou sme stíchli. A keď sme vystúpili na Hlavnej stanici, Karči – báči sa pri pohľade na naše tváre zľutoval: „Klapci, máte nejaké

unavené oči. Chodíte domov vyspat, dnes nemá tréning.“ Na jednej strane bol úžasne prísny, na druhej strane, vedel nám niečo odpustiť – to bol aj tento prípad...”

Titus Buberník však na odbornosť trénera nedá dopustiť. „Vo veľkom čerpal z maďarského futbalu, ktorý bol vtedy podľa mnohých najlepších na svete. Faktom je, že Puskás, Kocsis a ďalší mali veľké meno... Borhy si povedal, že mnohé veci prenesie do ČH. Musím povedať, že tréningy mali vysokú úroveň a boli aj metodicky zaujímavé. Angažoval atletického trénera, doktora Jozefa Bujnu, bývalého výborného osemstovkára. Ten nás naučil behať. My sme skutočne behali uvoľnene, boli sme behavým mužstvom. Išiel nám pritom vzorom. Hoci doktor Bujna mal o desať rokov viac ako my, behával s nami, absolvoval všetko. Samozrejme, že v nás tak budoval taký vzdor, takú zataťtosť. Človek musel byť sám voči sebe prísnejší, zatať sa, nevzdával, hoci mal toho dosť. Poznáte to, tie zimné prípravy, počas ktorých sa každý snaží pri behaní uliať. U nás to bolo nemožné, všetci sme poctivo dreli. Boli sme v Tatrách, behalo sa z Tatranskej Lomnice do Starého Smokovca a neexistovalo, aby sa to neodbehlo. V každom prípade, bolo to pre nás obrovské plus. Vravím, boli sme behavé mužstvo a mali sme výbornú kondíciu, v tomto smere sme nemali žiadne problémy.“

Prevratná zmena

Na jeseň 1957 hrala ČH v Bratislava na trávniku brnenskej menovkyne, teda u RH Brno. V tomto zápase sa udiala zmena, ktorá vo veľkom ovplyvnila kariéru Titusa Buberníka. „Prehrávali sme už 0:3, keď Karči – báči vstal a volal – Bubó, Laci, vymeňte si miesta! Mňa z útoku stiahol do zálohy, Laca Kačániho zo zálohy do útoku. A tak to už ostalo natrvalo! Zabralo to už v tomto zápase, pretože ďalšie dva góly sme dali my. Nestačili ale ani na remízu, prehrali sme 2:3.“ V tej chvíli to nebolo podstatné, dôležitejšie bolo, že oko a cit Karči – báčiho slávili úspech. Odrazom boli Kačániho góly a dispečerská elegancia Titusa Buberníka v strede poľa, kde sa vypracoval na záložníka európskej úrovne! Hral s hlavou hore, so skvelým prehľadom v hre, potvrdzoval perfektné periférne videnie. Divákom sa páčil jeho elegantný pohyb. Medzi spoluhráčmi si vyslúžil prezývku Fošňa, za to, že behával stále vystretý... „Mne osobne presun z útoku do zálohy veľmi pomohol a vyhovoval mi. Akoby niekto šibol čarovným prútikom... V strede poľa som sa cítil ako doma, mal som tam potrebnú voľnosť, pohyb, priestor. Nebol som už sústavne tak atakovaný ako v útoku, čo nebolo príjemné pri takých obávaných obrancoch ako Sláma v Brne alebo Linhart v Kladne. Mohol som zároveň uplatniť svoju kondíciu, ktorú som mal stále dobrú a tiež prehľad, ktorý som získal pri basketbale. Pritom som presvedčený, že ten Borhyho ťah sa vlastne zrodil len z núdze. A kto vie, ak by som vtedy nehral v útoku tak slabو, možno by som ostal stále útočníkom, ktorý by pritom nedosiahol takú úroveň, akú som mal ako stredopoliar. Kto ho vie?“

V nasledujúcom stretnutí hrala ČH doma proti suverénnej pražskej Dukle. „Vyhrali sme 1:0, reprezentačného brankára Dolejšiho som prekonal ja.“

V ďalšom ligovom zápase bol opäť gólovo produktívny. Až príliš. „Bolo to v derby so Slovanom. Najprv som dal gól do siete Hlavatého, teda vlastný. Bolo to po strele Vargu do žrde, lopta sa od nej odrazila do môjho kolena a späť do brány. Bolo to veľké sklamanie, čo veľké? Obrovské! Najradšej by som sa prepadol pod trávnik. Cez prestávku som ani nevnímala, čo sa deje v šatni, len som hútal nad vlastným gólom. Ani som nemal chuť vyjsť späť na ihrisko, museli ma presviedčať – aj tréner, aj spoluhráči. Po prestávke, v 50. minúte zápasu som strelou z 35 metrov prekonal Schrojfa v bráne Slovana. Najradšej by som tam urobil kotrmelec, takú obrovskú radosť som mal. To derby bolo moje. Doslovne. Ved’ mi to aj spoluhráči osladzovali, pripomínali mi, že som strelcom dňa,“ usmieva sa Titus Buberník.

Ázijské dobrodružstvo

Medzinárodné konfrontácie tímu Titusa Buberníka boli v tomto období veľmi zaujímavé. ČH vtedy zdolala LASK Linz 4:1, jej stredopoliar samozrejme nemohol tušiť, že sa stretáva so súperom, dres ktorého bude o desaťročie obliekať. Na tradič-

Jiří Tichý ako Neptún.

nom Veľkonočnom turnaji v Bratislave ČH triumfovala, keď najprv zdolala belgický Daring club Brusel 6:2 a s veľkým ohlasom sa stretol najmä jej víťazstvo proti brazílskemu Esporte Clube Bahia (3:2), ktorý predtým zdolal Slovan (1:0). Zaujímavé bolo turné po NSR a Rakúsku, kde sa ČH stretla s SVG Platting (6:0), Karlsruher SC (1:1), SSV Ulm (0:1), výberom regiónu Vorarlbergu (2:0), Blau – Weiss Feldkirch (10:0), výberom Tirolska (13:0) a Austriou Innsbruck (11:0). Najviac gólov za ČH dal Dolinský (19), druhým najlepším strelcom bol Titus Buberník, ktorý strelil sedem gólov. Na Silvestra 1957 odcestoval Titus Buberník s výpravou ČH na jeden z najdobrodružnejších zájazdov slovenského futbalového tímu v histórii. Šesť týždňov – od 31. decembra 1957 do 11. februára 1958 – totiž strávila na turné po juhovýchodnej Ázii. „Samozrejme, že nám predtým povedali, že letíme do krajiny, kde je teplo a kde budú horúčavy v hodnote 40 stupňov. Mali ste to vidieť, ako sme po Bratislave takmer na Silvestra zháňali veci s krátkymi rukávami – predavači sa na nás zabávali. Leteli sme z Prahy, lietadlom Air India na trase Rím – Bejrút – Damašek – Bombaj – Kalkata – Bangkok, s tým, že v Bombaji sme mali jednodňovú pauzu. Tešili sme sa na nové dobrodružstvo, hoci sme boli aj trochu namrzení z toho, že v čase, keď sa všetci tešia z príchodu nového roka, my sedíme v lietadle. Silvestra sme oslávili na letisku v Bejrúte pri jednej malinovke... Podľa miestneho času už síce bol nový rok, ale

Nástup tímov pred zápasom Bandung Persib – ČH (2:9).

my sme sa držali toho, ktorý sme mali na hodinkách na rukách. V Bombaji nás musela upútať evidentná bieda a množstvo ľudí, ktoré bolo zamestnaných na miestach, ktoré by zvládol omnoho nižší počet. Bývali sme v hoteli Tádž Mahal na brehu Indického oceána. V jedálni, v ktorej nás bolo tridsať hostí, obsluhovalo možno päťdesiat čašníkov. Na jedného hosta pripadali dvaja a samozrejme, že si navzájom skôr prekážali.“ ČH sa najprv predstavila v Indonézii, potom v Kambodži a Barme. Precestovala 40 000 kilometrov, len v lietadlách strávila 78 hodín čistého času. Odohrala trinásť zápasov, vo všetkých zvíťazila. „Pri lete do Indonézie sme prekročili rovník. Piloti lietadla indonézskej spoločnosti nás vtedy trochu pohúpali. Brankárovi Šimončičovi, ktorý neznášal lietanie a ktorý si prilepený k sedadlu počas letov stále ticho pospevoval, nebolo všetko jedno. Ostatní sme sa zabávali. Jirko Tichý sa preobliekol za kráľa Neptúna, každého pekne pokrstil vodou a obdaroval kopancom.“ V Indonézii zdolala ČH tím Bandung Persib (9:2), reprezentáciu Indonézie (1:0), Persis Solo (7:0), v zápase, ktorý bol ukončený kvôli prudkému lejaku už po prvom polčase, ďalej tím Surabaja – Persibaja (5:1), Persidja Džakarta (2:1), Sumatra Padang (5:2), Sumatra Medan (4:0) a opätovne reprezentáciu Indonézie (4:3). „Musím povedať, že Indonézia mala celkom kvalitný tím. Domáci nám nezabudli pripomenúť, že na OH 1956 v Melbourne remizoval so ZSSR 0:0. Pravda, zápas, v ktorom sme vyhrali 4:3, mal čudný priebeh.“ V Barme sa ČH stretla dvakrát s reprezentačným tímom krajiny, v oboch prípadoch zvíťazila ľahko (3:0, 7:0), rovnako ako v Kambodži nad tamojším výberom (11:0, 7:0) a potom aj nad výberom po hlavičkou kambodžskej armády (1:0).

A čo tie jašterice?

Bratislavčania dali celkovo 66 gólov, inkasovali deväť. Najlepším strelcom ČH na turné bol Adolf Scherer so štrnástimi gólmi, pod druhý najvyšší počet gólov sa podpísal Titus Buberník – nastrielal ich jedenásť. „Samozrejme, že sme tu zažili množstvo zaujímavých príhod. Na ceste do Indonézie sme mali medzipristátie v thajskom Bangkoku. Chceli sme ten čas využiť na spánok po úmornej ceste. Ostalo však iba pri túžbe, noc sme strávili ináč. Keď sme vošli do izieb hotela Metropol, čakalo nás nepríjemné prekvapenie. Po stenách promenádovali jašterice. Celú noc sme ich naháňali, vyhadzovali z izieb, likvidovali, ako sa dalo. Nechápali sme, odkiaľ sa tam nabralo toľko jašteríc, mysleli sme, že hádam cez pootvorené okná. Na druhý deň nám Thajčania vysvetlili, že jašterice do izieb dávajú zámerne, aby zlikvidovali dotieravý hmyz... V indonézskej Medane sme jašterice na izbách nemali, zato komárov a moskytov desiatky. A ochranné siete žiadne. Prikrývali sme sa s kadečím, ešte aj s obrusmi zo stolov, nič nepomáhalo. Rozhodli sme sa radšej ísť niekam na prechádzku, ako sa nechať ďalej štípať. Prekvapilo nás, že ulice boli ľudoprázdné. Neskôr sme sa dozvedeli, že v krajine platil v noci zákaz vychádzania...“